

Sykes-Picot'un Yansımaları

İçeriği Yazan: [Merve Gülçin GÜLEÇ](#) [1] Zaman: Cum, 29/08/2014 - 19:46

Yazar: Merve Gülçin GÜLEÇ

Osmanlı devletinin Ortadoğu toprakları, İngiliz hükümeti adına Mark Sykes ve Fransız hükümeti adına Georges Picot tarafından imzalanan 16 Mayıs 1916'da gizli bir antlaşma ile paylaşılmıştır. Rusya'nın istediği bölgelere dokunulmamış ve Rusya iç savaş halinde olduğu için, antlaşma haberdar edilmemiştir. Burada İngiltere'nin en büyük amacı Rusya'yı çevrelemektir. Birinci Kriz evresinde de ABD'de SSCB'yi çevreleme politikası uygulamak amacıyla 'srail'le birlikte pek çok devleti desteklemiştir ve İngiltere'nin aynı amaçla desteklediği Bağdat Pakti 1955'te kurulmuştur. SSCB, Ortadoğu'da istediği prestiji ikinci kriz aşamasında, Stalin sonrası "barış içinde birarada yaşama" politikasında yakalamıştır. ABD buna karşılık 1957'de Eisenhower Doktrinini oluşturmuştur. Ancak doktrini kabul eden ve etmeyen ülkeler arasında ayrışma yol açmıştır.

Sykes-Picot Antlaşması, İngiltere'nin daha önce Angliya'yı Ortadoğu düzenlemelerine girmesi için bölgede hegemonye kurarak istediği toprakları kontrol altına alması için, İngiltere Osmanlı devletine savaş maddesi ve antlaşma için Mekke'ye Hıseyin ile Mısır'daki Yüksek İngiliz Komiseri McMahon aracılığıyla, Sykes-Picot antlaşmasıyla İngiltere ve Fransa arasında paylaşılan topraklar üzerine bir Arap Krallığı'nın kurulması için bir antlaşma imzalamıştır. 1918 'likahat'ında Batı'evreler tarafından Sykes-Picot antlaşmasıyla açıklanmıştır. Ortadoğu'da karışıklıkla neden olmuş ve de Batı'da devletler arasında anlaşma yolu açmıştır. Mekke'ye Hıseyin kendisine batı'da bir devlet vaad edildiğini, ancak yerine getirilmediğini dile getirmiştir. İngiltere'ye savaşın güven, Birinci ve İkinci Krizlerde etkisini göstermiştir. Ortadoğu'daki prestijini kaybetmiştir. Antlaşma'da Filistin'de uluslararası bir idare kurulması karar verilmiştir. 1917'de İngiliz Dışişleri Bakanı James Balfour, 2 Kasım 1917'de Sionist hareketinden Lord Rothschild'e bir mektup yazarak, Filistin'de bir Yahudi devleti kurulması destek olacağını yazmıştır. Milletler Cemiyeti de desteklemiştir. İngiltere'nin Arap ve Yahudi politikası, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Arap-İsrailli savaşları nedeniyle oluşmuştur.

Ortadoğu'da Osmanlı toprakları üzerinde Sykes-Picot Antlaşması'ndan kurtulan tüm devletler, İngiliz ve Fransız yönetiminde 1946 yılına kadar varlığını sürdürmüştür. Sionistler bittirici aradığı batı'da karışıklıkla ilanı etmiştir. Antlaşma'da kurtulan Arap devletleri konfederasyonu yerine 1945'te ise batı'da olan Mısır, Suudi Arabistan, Irak, Suriye, Ürdün, Lübnan, Filistin ve Yemen Arap Birliği'ni kurmuşlardır. Soğuk Savaş döneminde ABD ya da SSCB'den taraf olmak zorunda kalmıştır.

Sykes-Picot Antlaşması'na göre Filistin ve oradaki topraklar uluslararası statü verilmesi Birinci Kriz evresinde İsrail devletinin kurulması için ilk adımdır. Birinci Kriz evresinde 14 Mayıs 1948'de İsrail kurulmuş ve BM Filistin toprakları'nın Arap ve Yahudi devletleri olarak taksim edilmesi ve Kudüs'ün BM yönetiminde devredilmesi karar vermiştir.

İsrail'deki "Petrol Krizi Sorunu"nda İngiltere ve ABD, İsrail'in Akdeniz refinerisini millileştirme kararıyla engellemek adına ülkede yönetimi kendi istedikleri Yahudi Kriz Pehlivi'yi getirmiştir. Sykes-Picot Antlaşması'nda ise burayı İngiltere almıştır. Her iki durumda da İsrail'de tam bir batı'da karışıklıkla ilanı etmiştir. Benzer durum Assuan Barajı'nın inşaatı için Sıvay Kanalı'na devletleştirme kararı alan Mısır'da da yaşanmıştır. İngiltere, Fransa ve İsrail'in bu yığınını ancak ABD ve SSCB ortak müdahalesiyle yavaş yavaş devletin Mısır'dan ve Ortadoğu'dan çıkarmıştır. Sykes-Picot'u İngiltere ve Fransa'nın yerlerini, Soğuk Savaş'ta ise ABD ve SSCB almıştır.

Sykes-Picot antlaşması'nda İngiltere, Fransa ve Rusya'nın ortaklığı Soğuk Savaş boyunca SSCB ve Batı'nın ortaklığı'nda da devam etmiştir. Sovyet Devrimi nedeniyle Sykes-Picot'un çökmesi zorunda kalmıştır olsa da, burada amaçlar için ikinci dünya savaşı'nın çıkmasıyla ödemektir.

Merve Gülçin GÜLEÇ

Galatayazarı Üniversitesi

Uluslararası İktisadi İhtilaf Yüksek Lisans

Yorumlar

- [Dış Siyasa](#) [2]
- [Tarih](#) [3]

Kaynak URL (20/05/2024 - 14:08 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/okur-makale/sykes-picotun-yansimalari>

Bağlantılar:

[1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/merve-gulcin-gulec>

[2] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>

[3] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>